

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Η δράση του ΤΕΕΣ μπορεί να συγκριθεί με την υπηρεσία των συνοριοφυλάκων

Πριν από 75 χρόνια, το 1946, στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία εμφανίσθηκε το δικό της υπουργείο Εξωτερικών. Μετά από τρεις δεκαετίες τρομερών διωγμών η Εκκλησία απέκτησε τη δυνατότητα να συνάπτει νέες κοινωνικές επαφές και να αρχίσει την ειρηνοποιό δράση της. Για το σκοπό αυτό και συγκροτήθηκε το παλαιότερο συνοδικό τμήμα, των εξωτερικών εκκλησιαστικών υποθέσεων. Για το πώς πέρασαν αυτά τα χρόνια και ποια σημαντικότερα γεγονότα της εποχής αυτής καταγράφηκαν στα εκκλησιαστικά χρονικά διηγήθηκε στη «Ροσίσκαγια Γκαζίετα» ο πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων (ΤΕΕΣ) του Πατριαρχείου Μόσχας μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας.

– Σεβασμιώτατε, Άγιε Βολοκολάμσκ, κατά τον Μεγάλο Πατριωτικό Πόλεμο η Εκκλησία, παρά τους μακρόχρονες προπολεμικούς διωγμούς, στάθηκε στο πλευρό του αγωνιζόμενου λαού. Είναι πασίγνωστο το τηλεγράφημα του Στάλιν προς τον μητροπολίτη Σέργιο τον Ιανουάριο του 1943, όπου ο ηγέτης της χώρας τον ευχαριστεί για την πατριωτική του στάση, επαναφέρει το καθεστώς νομικού προσώπου στην Εκκλησία και

επιτρέπει το άνοιγμα λογαριασμών για τη συγκέντρωση οικονομικής βοήθειας για το μέτωπο. Η ίδρυση τού υπό τη διοίκησή Σας σήμερα τμήματος ήταν απαραίτητο, προκειμένου να βγει τελικά από την απομόνωση η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία;

– Το Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας (έως το έτος 2000 ονομαζόταν Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Υποθέσεων) συγκροτήθηκε σε σύντομο χρόνο μετά τη λήξη του Μεγάλου Πατριωτικού Πολέμου, το 1946. Εκείνη την περίοδο ιδιαίτερως επίκαιρη ήταν η υποστήριξη της αναπτυσσόμενης ειρηνοποιού δράσεως της Εκκλησίας και των πρώτων της, μετά από τρεις δεκαετίες αδιάκοπων διωγμών, επαφών με κοινωνικές οργανώσεις. Ακόμη και υπό εκείνες τις βαρύτατες συνθήκες η Εκκλησία άρχισε σταδιακά να εξέρχεται από την απομόνωση, έστησε τις πρώτες γέφυρες με χριστιανούς άλλων δογμάτων, με εκπροσώπους άλλων θρησκειών, με τη ρωσική εκκλησιαστική διασπορά.

– Εδώ όμως έσπευσε η λεγόμενη μεταρρύθμιση του Χρυστόφ, η οποία προέβλεπε επί της ουσίας παλινδρόμηση στα πιο τρομερά χρόνια στις σχέσεις του σοβιετικού κράτους και της Εκκλησίας...

– Κατά την νέα περίοδο οξύνσεως του αγώνα κατά της Εκκλησίας οι εξωτερικές εκκλησιαστικές επαφές (τούτο αφορά ιδίως τη διεθνή δραστηριότητα) συνέδραμαν σε όχι μικρό βαθμό στη συγκράτηση των διωγμών, ενίοτε δε και παρεμπόδιζαν τις Αρχές να κλείνουν και να καταστρέφουν μονές και ναούς.

Ο δεύτερος μετά τον μητροπολίτη Νικόλαο Γιαρουσέβιτς επικεφαλής του ΤΕΕΣ, ο μητροπολίτης Νικόδημος Ρότοφ κατόρθωσε να πετυχαίνει διορισμό νέων επισκόπων σε υπερόριες έδρες, προκειμένου στη συνέχεια να μπορέσουν να υπηρετούν στην Πατρίδα. Χάριν αυτού, παρά την αντίδραση των Αρχών, επιτεύχθηκε να πολλαπλασιασθεί σημαντικά ο αριθμός της ιεραρχίας, στελεχώνοντας αυτήν με νέους σε ηλικία αρχιερείς.

– Κατά την άποψή Σας, πότε άρχισε η νέα αναγέννηση της πνευματικής Ρωσίας, που πίστευε στο Θεό, στην οποία συμμετείχε το υπό τη διοίκησή Σας Τμήμα;

– Ως γεγονός, το οποίο σηματοδότησε τη ριζική στροφή στη θέση της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και την έναρξη της πνευματικής αναγεννήσεως των λαών, που κατοικούσαν στο έδαφος της τότε ΕΣΣΔ, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τον εορτασμό το 1988 της χιλιετηρίδας της Βαπτίσεως των Ρως. Στην προετοιμασία αυτής της πανηγυρικής εκδηλώσεως, που αποτέλεσε γεγονός όχι μόνον κρατικής, αλλά και διεθνούς και διεκκλησιαστικής εμβέλειας, το ΤΕΕΣ συνεισέφερε πολύπλευρα με εξαιρετικό και σημαντικό τρόπο.

Το 1989 τη διοίκηση του Τμήματος ανέλαβε ο αρχιεπίσκοπος Σμολένσκ και Καλίνινγκραντ Κύριλλος, σήμερα Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών. Πρόκειται για μια εντελώς ξεχωριστή περίοδο στην ιστορία του ΤΕΕΣ, που σημαδεύθηκε όχι μόνον από την άνοδο σε νέο επίπεδο των ήδη υφισταμένων σχέσεων με το κράτος και την κοινωνία, αλλά και με την εμφάνιση νέων κατευθύνσεων του έργου, δηλαδή της κοινωνικής διακονίας, των σχέσεων με τον στρατό και τα όργανα δημοσίας τάξεως... Επιπλέον, το Τμήμα άρχισε να διαδραματίζει τον ρόλο του κέντρου, που συντόνισε την πνευματική εργασία για την εκπόνηση σπουδαίων εκκλησιαστικών εγγράφων. Θα ήθελα να επισημάνω ιδιαιτέρως τις εγκριθείσες το 2000 από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας «Αρχές του κοινωνικού δόγματος της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας».

Στα κοσμογονικά γεγονότα, που προετοιμάσθηκαν με την ενεργό συμμετοχή του ΤΕΕΣ, συγκαταλέγεται και η υπογραφή το 2007 της Πράξεως της κανονικής κοινωνίας του Πατριαρχείου Μόσχας και της Ρωσικής Υπερορίου Εκκλησίας, που σηματοδότησε την αποκατάσταση της κανονικής ενότητας εντός της Τοπικής Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Ιδιαίτερη φροντίδα το Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων ασκούσε πάντοτε για τους ορθοδόξους ομογενείς, οι οποίοι βρέθηκαν εκτός Πατρίδας.

Ποιοι είναι οι πλέον σημαντικοί στόχοι στις διεκκλησιαστικές σχέσεις, που αντιμετωπίζει σήμερα το Τμήμα;

– Θα επικεντρωθώ μόνον σε μερικούς.

Η δράση του ΤΕΕΣ μπορεί να συγκριθεί με την υπηρεσία των συνοριοφυλάκων: καλούμαστε να περιφρουρούμε τα εξωτερικά όρια της καθ' ημάς Εκκλησίας. Η βαναυσότερη πρόκληση, που αντιμετωπίζει σήμερα τόσο η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, όσο και όλη η Ορθοδοξία, είναι οι αντικανονικές ενέργειες του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, ο οποίος με την αναγνώριση των σχισματικών στην Ουκρανία και τις αξιώσεις επί κάποιας ιδιαίτερης εξουσίας επί των άλλων Εκκλησιών, όχι μόνον διέλυσε τις σχέσεις με το Πατριαρχείο Μόσχας, αλλά και προκάλεσε διχασμούς στην παγκόσμια Ορθοδοξία. Το ΤΕΕΣ συνδράμει στην επεξεργασία ενδεχόμενων τρόπων διεξόδου από αυτή τη βαρύτατη κατάσταση.

Ταυτοχρόνως, συνεχίζουμε το έργο για τη διεύρυνση των διμερών αδελφικών σχέσεων με διάφορες κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Τεράστιο πρόβλημα για την εποχή μας αποτελούν οι διωγμοί κατά των χριστιανών στη Μέση Ανατολή, τη Βόρειο Αφρική και σε σειρά άλλων περιοχών της υψηλίου. Η Ρωσική Ορθόδοξη

Εκκλησία ειδικά ήταν εκ των πρώτων, που υπέδειξε την τεράστια έκταση των στρεφόμενων σε βάρος των χριστιανών διωγμών, ως αποτέλεσμα των οποίων ο αριθμός του χριστιανικού πληθυσμού σε κάποιες χώρες συρρικνώθηκε εντός μερικών ετών έως δέκα ή και περισσότερες φορές. Διευκολύναμε να εκτεθεί αυτό το πρόβλημα προς συζήτηση σε διεθνές επίπεδο, προσπαθήσαμε να στρέψουμε την προσοχή της διεθνούς κοινής γνώμης στον κίνδυνο εξαφάνισης της χριστιανικής παρουσίας στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Σε αυτό τον τομέα η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία έχει αναπτύξει συνεργασία με άλλες χριστιανικές ομολογίες και ειδικότερα με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

– Ποιες άλλες υποθέσεις σας συνδέουν με άλλες ομολογίες;

– Πρόκειται π.χ. για την απάντηση στις προκλήσεις της εκκοσμικεύσεως, όταν από τη ζωή της σύγχρονης κοινωνίας, και ιδίως της δυτικής, εξωθούνται οι χριστιανικές και απλώς οι παραδοσιακές ηθικές και οικογενειακές αξίες.

Ως προς τη διαφύλαξη των θρησκευτικών και ηθικών αξιών είμαστε ομόφρονες με τους εκπροσώπους των παραδοσιακών θρησκειών της χώρας μας. Το παρόν θέμα ηγέρθη επανειλημμένως στις ανακοινώσεις του Διαθρησκειακού Συμβουλίου της Ρωσίας, όπου εκπροσωπούνται οι ορθόδοξοι χριστιανοί, οι μουσουλμάνοι, οι ακόλουθοι του ιουδαϊσμού και του βουδισμού.

Τα τελευταία χρόνια ως επίκαιρο θέμα της δραστηριότητας του ΤΕΕΣ αναδείχθηκε η συμμετοχή στην παροχή βοήθειας στους κατοίκους της πληγείσης από τον πόλεμο Συρίας και στην αποκατάσταση της εκεί ειρηνικής ζωής. Συμμετέχουμε ενεργώς στη δράση της Διαθρησκειακής Ομάδας Εργασίας για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στον πληθυσμό της Συρίας, που υπάγεται στο Συμβούλιο για τη συνεργασία με τις θρησκευτικές ενώσεις παρά τω Προέδρω της Ρωσίας. Στο πλαίσιο αυτού του έργου μεταφέρθηκαν και διανεμήθηκαν τόσο μεταξύ χριστιανών, όσο και μουσουλμάνων μερικές μεγάλα φορτία ανθρωπιστικής βοήθειας. Με τη συμμετοχή ρωσικών θρησκευτικών οργανώσεων αναστηλώθηκε ένα σχεδόν κατεστραμμένο κατά τη διάρκεια των πολεμικών συρράξεων σχολείο μέσης εκπαίδευσης σε συνοικία της Δαμασκού. Τόσο εγώ, όσο και στελέχη του ΤΕΕΣ έχουμε επανειλημμένως επισκεφθεί αυτή τη χώρα, που υποφέρει από τις επιπτώσεις του πολέμου. Προσπαθούμε επίσης να παράσχουμε στήριξη στο Πατριαρχείο Αντιοχείας στην αποκατάσταση των κατεστραμμένων από τρομοκρατικές ομάδες ορθοδόξων ιερών προσκυνημάτων.

Επιπροσθέτως, το Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων επιβλέπει την πρωτοβουλία, στο πλαίσιο της οποίας, παρέχεται βοήθεια με προσθετική μελών σε παιδιά της Συρίας, που υπέστησαν ακρωτηριασμούς εξαιτίας των εκρήξεων. Ορισμένα εξ αυτών υπεβλήθησαν σε αποκατάσταση στη Μόσχα, όμως σε ακόμη μεγαλύτερο αριθμό παιδιών καταφέρνουμε να βοηθήσουμε στο πλαίσιο της λειτουργίας του κέντρου αποκαταστάσεως, το οποίο δημιουργήθηκε στο Μετόχι της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στη Δαμασκό.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/87328/>